

ВІДОБРАЖЕННЯ НАЯВНОСТІ ТА РУХУ РЕЗЕРВІВ У ЗВІТНОСТІ

В.В. Кузьома, к.е.н., доцент

С.Г. Черняк, здобувач

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

Результати формування і використання системи резервування в сільськогосподарському підприємстві істотним чином впливають на побудову інформації в фінансовій звітності. Причому важливо розмежувати і деталізувати розглянутий процес по кожній групі резервів. Структурований певним чином набір показників, корисний для здійснення аналізу відображається за допомогою облікової інформації її користувачами та представляє собою інструментальну систему показників.

До складу фінансової звітності підприємства згідно статті 14 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» належать: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал та примітки до звітів [1].

Система резервування на підприємстві може бути представлена безліччю елементів, що належать до тієї чи іншої групи резервів, кожна з яких має свої особливості в доцільності, умов визнання та методикою обліку. Тому відповідні показники про їх величинах і зміни відображаються у формах бухгалтерської звітності в різному порядку.

Витрати по нарахуванню резервів (крім резервного капіталу та резерву переоцінки основних засобів) відображаються в першому та другому розділах звіту про фінансові результати.

Якщо у фінансовій звітності знаходять своє відображення процес нарахування і використання резервів, то в інших видах звітності фіксується лише процес використання.

Так, в податковій звітності, а саме в Податковому розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку (форма 1ДФ) в складі сум нарахованого та виплаченого доходу (графи 3а, 3), та нарахованого та перерахованого податку (графи 4а, 4) відображається фактичне використання створених резервів, які включаються до фонду заробітної плати працівників, і проведено утримання з них податку з доходів фізичних осіб.

Відповідно до Закону України «Про державну статистику» [2] усі юридичні особи та особи, які займаються підприємницькою діяльністю, структурні одиниці безоплатно подають дані, для проведення державних статистичних спостережень, які використовуються для зведених статистичних робіт, складання збірників, оглядів соціально-економічного становища і проведення наукових досліджень. Статистичні дані повинні бути достовірними і подаватися у повному обсязі, у встановлені строки та за визначеними адресами. Джерелами статистичних даних про господарську діяльність є статистичні звітність [2].

Слід відмітити, що за даними нашого дослідження інформація щодо резервів сільськогосподарських підприємств переважно не знаходить свого відображення у їх статистичній звітності, за виключенням єдиної форми Звіт з праці (форма 1-ПВ, термінова - квартальна), яка подається органу державної статистики за місцезнаходженням до 7 числа місяця наступного за звітним кварталом, і в якій наводиться інформація про склад фонду оплати праці, в тому числі суми нарахованих відпускних та преміальних за рахунок створеного резерву.

Величини оціночних резервів і деяких оціночних зобов'язань, сформованих за рахунок інших витрат, знаходять відображення у звіті про фінансові результати за звітний рік в складі суми по рядку «Інші витрати».

Крім того, рух сум резервного капіталу та інших фондів, що формуються за рахунок чистого прибутку, в бухгалтерській звітності відображаються в звіті про власний капітал. Дані формуються в цілому по всій його величині за звітний і попередній рік. У відповідних графах розглянутої форми відображаються показники про наявність, про загальну зміну, про збільшення і зменшення і, в тому числі, в результаті реорганізації юридичної особи.

Розглянутий порядок формування інформації про резерви у формах фінансової звітності відповідає необхідності розшифровки оціночних значень відносно величини відповідних активів і зобов'язань. Однак, на наш погляд, недостатньо детально представлені дані про наявність і рух самих резервів.

Ми вважаємо, що облікові об'єкти різняться своїми індивідуальними особливостями, узагальнення яких необхідно для формування показників бухгалтерської звітності сільськогосподарських організацій.

У зв'язку з цим ми пропонуємо у балансі та звіті про фінансові результати передбачити розділ, в який включаються наступні показники: наявність і рух резервного капіталу, наявність і рух резерву сумнівних боргів, наявність і рух оціночних зобов'язань.

У свою чергу порядок визнання та визначення величини кожного елемента системи резервування на підприємстві тісно пов'язаний з процесом внутрішньофірмового управління, суб'єкти якого здійснюють відповідні процедури, а також є користувачами облікової інформації. Значення резервів, обумовлене забезпеченням якості показників, що формуються у фінансовому обліку, визначає корисність їх застосування для потреб управління господарською діяльністю підприємств.

Крім того, процес керівництва діяльністю сільськогосподарського підприємства включає виконання поглиблених і цілеспрямованих процедур, здійснення яких вимагає надання необхідної облікової інформації. Тому головним напрямком підвищення якості облікової інформації про створення і використання резервів, як нам представляється, виступає формування відповідного транспарентного інформаційного середовища прийняття управлінських рішень.

Адекватна політика резервування стає одним з визначальних факторів стабільності діяльності господарюючих суб'єктів. Основною причиною створення резервів є господарський ризик і, відповідно, необхідність врахування його наслідків. Резерви призначені передусім для забезпечення його стійкого розвитку шляхом своєчасної нейтралізації та компенсації можливих негативних наслідків господарювання.

Підводячи підсумки варто зазначити, що інформація, відображена у звітності щодо резервів, є не зовсім досконалою, оскільки деякі з них розкриті ґрунтовно, а про інші згадується лише в одній із форм звітності.

Література:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996-XIV (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
2. Закон України «Про державну статистику» від 17.09.1992 р. №2614-XII (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/>.